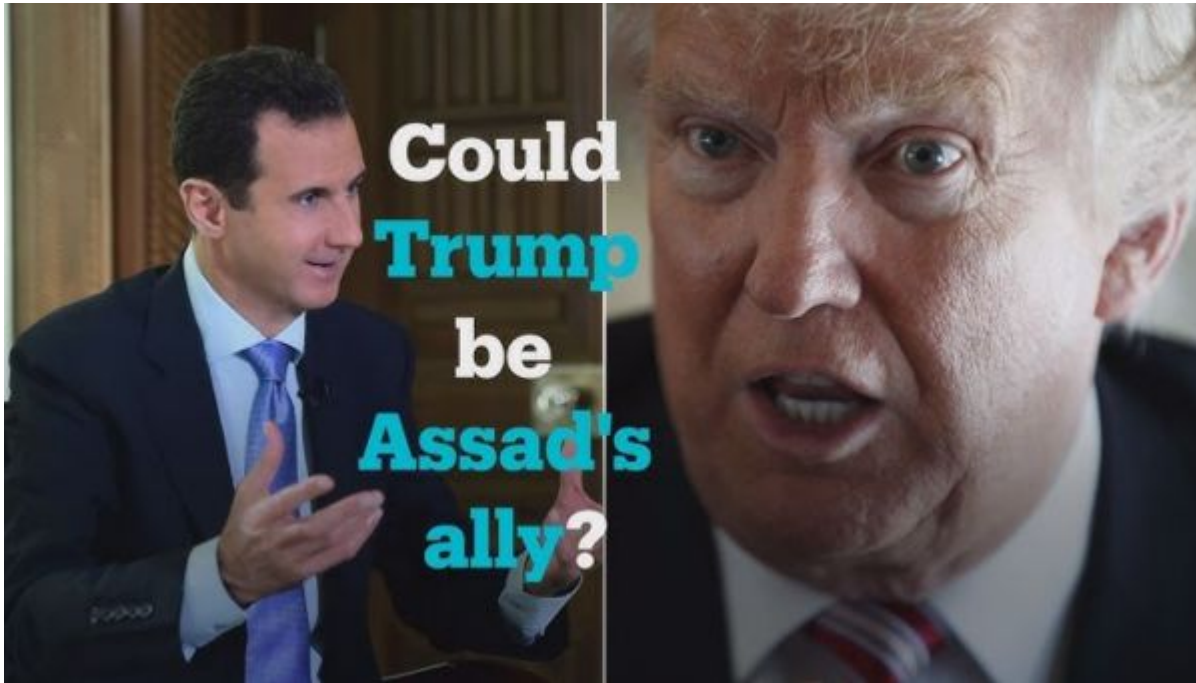


### Niets is wat het lijkt in Syrië. En wat als Trump zich er straks mee gaat bemoeien?



Door [Johannes Vervloed](#) - 5 december 2024  
Geplaatst in [Donald Trump](#) - [Midden-Oosten](#)

Door veel Nederlandse media wordt de opgelaaide strijd in Syrië afgeschilderd als een opstand van rebellen tegen het vreselijke regime van dictator Bashar al-Assad. Niets is echter minder waar. De kwalificatie van Assad als dictator valt nog wel te onderbouwen, maar de rebellen zijn geen vrijheidsstrijders die de democratie in hun land willen herstellen. Het zijn voormalige ISIS-jihadisten die zich met steun van Turkije (en de CIA?) weer hebben gegroepeerd en maar op één ding uit zijn: de vestiging van een kalifaat met sharia-wetgeving, een soennitische variant van de sjiitische theocratie in Iran.

Een korte terugblik is wellicht verhelderend. Met een door president Donald Trump in zijn eerste termijn gestuurde Delta Force-team naar de provincie Idlib, het laatste bolwerk van de opstandelingen tegen Assad, vond in oktober 2019 de leider van ISIS/Al-Qaeda, Abu Bakr al-Baghdadi, de dood.

Trump berichtte er in een tweet als volgt over:

*'COMING HOME! We were supposed to be there for 30 days - That was 10 years ago. When these pundit fools who have called the Middle East wrong for 20 years ask what we are getting out of the deal, I simply say, THE OIL, AND WE ARE BRINGING OUR SOLDIERS BACK HOME, ISIS SECURED!'*

### **Niets is wat het lijkt in Syrië. En wat als Trump zich er straks mee gaat bemoeien?**

#### **Poetin zag een vacuüm ontstaan**

ISIS was in zijn ogen verslagen en de VS kon zich terugtrekken. Olie (en vooral schaliegas) had de VS inmiddels zelf. Het Midden-Oosten was niet langer nodig voor de energievoorziening.

Het was het voorlopige einde van de burgeroorlog in Syrië. De rebellen waren verslagen en Assad had zijn positie geconsolideerd. Dat had hij niet alleen te danken aan de VS, maar ook aan Rusland. Poetin zag met het vertrek van de VS uit het Midden-Oosten, ingezet door het buitenlandse politiek van Barack Obama (*'leading from behind'*) en vervolgens door Trump, een vacuüm ontstaan. Hij sprong in dit gat, zette de Russische kaarten volledig op Assad en gaf logistieke en militaire hulp om zijn regime overeind te houden. In een deal met Iran en Turkije maakte hij afspraken om de machtsverhoudingen in het Midden-Oosten op een nieuwe, niet-Amerikaanse leest te schoeien.

Het zogenaamde vertrek van de VS - zogenaamd, omdat de VS troepen hield in zowel Syrië als Irak - werd door Poetin aangegrepen om de eigen invloed in de regio te vergroten, samen met Iran en Turkije. Dat hij daarbij een te grote broek aantrok, bleek snel. Rusland is niet in staat op hetzelfde niveau als de VS een rol in de regio te spelen. Daarvoor zijn de capaciteiten van het land, zowel op economisch, financieel als diplomatiek gebied, te beperkt.

De belangen van Rusland in het Midden-Oosten zijn niettemin groot. Zonder de welwillendheid van de oliestaten blijft de olieprijs niet op pijl. Olie en gas (de gasprijs is gerelateerd aan die van olie) vormen de belangrijkste inkomstenbronnen van Rusland. Bovendien is de regio een cruciale afzetmarkt voor de Russische wapenindustrie en hoopt Rusland op investeringen van de rijke oliestaten. Goede relaties kunnen ook helpen om het islamitische extremisme in het zuiden van Rusland in toom te houden.

De rol van Turkije in het conflict in Syrië is vooral om de Koerden buiten de deur te houden. Zij worden als een bedreiging gezien voor de stabiliteit. De Koerden in Syrië zouden de in Turkije verboden organisatie PKK steunen. Daarnaast wil Turkije af van de miljoenen Syrische vluchtelingen die het land huisvest.

De Turkse president Recep Tayyip Erdogan is een machtspoliticus. Hij maakte een deal met Poetin, een akkoord over een 'veiligheidszone' in Syrië aan de grens met Turkije. Poetin sprak op zijn beurt met Assad af dat Rusland garant zou staan voor een strook van 30 kilometer in Syrië vanaf de Turkse grens. Russische troepen zouden in dit gebied patrouilleren, ervoor zorgen dat de Koerden wegbleven en voorkomen dat Turkse en Syrische legereenheden slaags raakten. De deal werkte. Clashes tussen Turkse troepen en het Syrische regeringsleger bleven uit en de Koerden verlieten de veiligheidszone.

#### **Onrust in Israël**

Vanwege de terugtrekking van de VS ontstond in Israël onrust over het 'verraad van de Koerden'. Die hadden geholpen ISIS te verslaan en werden nu door de VS aan hun (Turkse) lot overgelaten. Een verzwakking van de Koerden - bondgenoten tegen Iran en proxy Hezbollah - was niet in Israëls belang. Met de consolidatie van zijn regime kon Assad vrije doorgang verlenen aan wapenleveranties

## Niets is wat het lijkt in Syrië. En wat als Trump zich er straks mee gaat bemoeien?

van Iran aan Hezbollah. Wat vervolgens op grote schaal geschiedde.

Zo komen we in de buurt van een verklaring van de opgelaaide strijd in Syrië. Behalve Turkije, dat naast het buiten de deur houden van de Koerden in Syrië ook sowieso weinig opheeft met het Assad-regime, heeft ook Israël belang bij diens ondergang. Een Iran-vijandig regime in Syrië zou wapenleveranties vanuit Iran naar Hezbollah wél tegenhouden. Het zou zelfs een tegenwicht kunnen bieden aan de dominante positie van Iran in het Midden-Oosten.

## Trump terug in het Witte Huis

Vanuit een Realpolitik-standpunt bezien zou een nieuw machtsevenwicht in het Midden-Oosten Israël zeer welkom zijn. Er gaan dan ook sterke geruchten dat de hergroepering en toegenomen sterkte van de 'rebellens' niet alleen is te danken aan de steun vanuit Turkije. Israël en de VS zouden de 'rebellens' eveneens met geld en wapens steunen in hun strijd tegen Assad, een bondgenoot van het regime in Teheran dat de vernietiging van Israël in haar beleidsplan heeft staan.

Hoe de strijd afloopt valt moeilijk te voorspellen. Assad krijgt inmiddels hulp uit Iran en kan ook blijven rekenen op Russische steun. Hoewel Rusland de handen vol heeft aan de oorlog in Oekraïne, heeft het nog altijd een deel van zijn luchtmacht in Syrië en is de West-Syrische havenstad Tartous in gebruik bij de Russische vloot. Het is de enige Rusland-vriendelijke haven in de Middellandse Zee. Met het verdwijnen van het regime van Assad zou Rusland die stek verliezen.

Of de (verborgen) steun van de VS aan de 'rebellens' aanhoudt wanneer Trump in januari terugkeert in het Witte Huis, is de vraag. Hij was tenslotte degene die ISIS een vernietigende nederlaag toebrengt. Aan een wederopstanding van het jihadisme zal hij naar alle waarschijnlijkheid niet mee willen werken. Of de 'rebellens' zich nu ISIS noemen of opereren onder een andere naam, is voor Trump niet relevant.

*[Johannes Vervloed](#) was gedurende bijna vier decennia verbonden aan het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, met als standplaatsen onder meer Jakarta, Sint-Petersburg en Parijs.*

**Wynia's Week** verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in het nieuwe jaar 2025](#)? Hartelijk dank!